

Situace Hlavák

Situace specifická pro příchod nezletilých bez doprovodu (dále jen NBD) na Hlavní nádraží v Praze během války na Ukrajině.

- Dítě oslovím, vysvětlím mu, že musím kontaktovat speciální pracovníky, kteří se věnují práci s nezletilými a pomohou mu s vybavením potřebných věcí.
- Nepanikařím, situace nemusí být vyřešena v průběhu minut. Jsem s dítětem a nejlépe s ním jdu ke stánku (zabezpečení pití, jídlo).
- **Neodkladně dám informaci o NBD koordinátorovi na nádraží a zajistím, aby se informace dostala krizovému koordinátorovi OPU!**
- S pomocí koordinátora na nádraží nebo s jeho vědomím kontaktuji cizineckou policii. Cizinecká policie má na nádraží a v jeho okolí stálou hlídku, případně kdyby nebyla poblíž má krizový manažer OPU na hlídku číslo, nebo se dá dojít na místní oddělení a služebnu v budově Hlavního nádraží (směrem od Billy ven z nádraží po levé straně nahoru po schodech).
- Cizinecká policie by měla NBD převzít a kontaktovat OSPOD.
- Na kontaktování OSPODu policií je potřeba trvat.
- Kdyby se náhodou situaci nedařilo řešit touhle cestou (věk dítěte, nebo jiná specifika) řeším ji skrz krizového manažera a OPU, které tohoto NBD ubytuje a postupuje dle standardního postupu uvedeného v manuálu a dá informaci OSPOD.

Kontakty na OSPOD:

- *Budova a nástupiště hlavního nádraží spadají pod OSPOD Prahy 2 - Mgr. Konvičková Marta, 236 044 294*
- *Okolí nádraží spadá pod OSPOD Prahy 1 - Mgr. Hana Vitnerová, 221 097 353*

Všeobecně za běžných okolností

Situace 1

Nezletilý (osoba do 18ti let) je sama bez doprovodu.

- Dítě oslovím, vysvětlím mu, že musím kontaktovat speciální pracovníky, kteří se věnují práci s nezletilými a pomohou mu s vybavením potřebných věcí.
- **Je potřeba kontaktovat OSPOD (mají služby 24h, 7 dní v týdnu) – info pod textem**
- Upozorním pracovníka OSPOD na to, kterým jazykem se s dítětem dá komunikovat.
- Je možné, že pracovníci OSPOD mluví jen česky, při telefonu je lepší mít u sebe osobu, která česky mluví a zároveň umí tlumočit pro dítě a opačně.
- S dítětem je potřeba počkat do příchodu pracovníka OSPOD a nepouštět ho z dohledu.
- Jestli jsem se z rozhovoru s dítětem dozvěděl nějaké důležité věci, sdělím je pracovníkovi OSPOD po jeho příchodu (aby je dítě nemuselo pracovníkovi opakovat).
- Jestli nemusím, neptám se dítěte na zbytečné otázky a nezjišťuji citlivé informace. Pracovník OSPOD zjistí, co potřebuje. Je důležité rozlišovat, co vědět potřebuji a co je moje zvědavost. Pokud mi dítě informace sděluje, nebo potřebuje o svém příběhu mluvit, vyslyším ho a dávám najevo, že jsme tam s ním a poslouchám. Nevíme, čím dítě prošlo a je možné, že se u něho projeví silné emoce, na které není lehké reagovat a navigovat jejich prožívání.

- Pracovník OSPOD převezme dítě

Co se bude s dítětem dít?

Bude se mu s ohledem na jeho věk a přání hledat místo, kde zůstane po dobu, kterou bude potřebovat. Přihlíží se na názor dítěte, jeho jazykové kompetence a potřeby. Pravděpodobně bude umístěn do vhodné pěstounské péče, po dohodě do péče konkrétní fyzické osoby, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) nebo jiného zařízení pro děti (V Praze například Dům Přemysla Pittra).

Proč je důležité volit oficiální cestu, když víte o rodině, která by se dítěte ujala?

Dítě nemůže samo o sobě rozhodovat do věku 18 let, potřebuje souhlas zákonného zástupce, který tady ale chybí. Pracovníci OSPOD se rozhodnutím soudu stanou PORUČNÍKY (mohou v souladu s přáním dítěte konat v jeho zájmu). PEČOVATELEM se může stát i osoba blízka dítěti. Toto rozhodnutí dělá soud a pracovníci OSPOD ho zařizují v zrychleném konání. Dítě má pořád své rodiče, opatření jsou dočasná a dělají se běžně z praktických důvodů starostlivosti o dítě.

Při dítěti nad 15 let se zohledňuje jeho zralost dělat vlastní rozhodnutí.

OSPOD také zařídí všechny ostatní potřebné věci (povolení, zdrav. péči, školu, psychosociální podporu, nárok na případné dávky, a další).

Situace 2

Nezletilý (osoba do 18ti let) v doprovodu osoby jiné, než je její zákonný zástupce, nebo na cestě za osobou, která není jejím zákonným zástupcem.

Mluvíme v tomto případě o dětech, které cestují v doprovodu vzdálené rodiny, starých rodičů, sousedky, rodinných známých apod.

- Když o situaci víme je dobré na ni dítě a osoby, s kterými cestuje, upozornit.
- Není třeba se obávat, že jim dítě bude odebráno, je v zájmu dítěte, aby bylo s osobami, které zná. Navíc pokud doprovod vše správně nahlásí, získá finanční podporu na péči o dítě. Je dobré to uprchlíkům zvědomovat.
- OSPOD může kontaktovat dítě a osoby, které ho doprovázejí samy.
- Je dobré, když osoby, které dítě doprovázejí, mají souhlas zákonného zástupce dítěte (úplně nejlíp plnou moc, ale vzhledem na okolnosti stačí i jiný souhlas, dle slov OSPODU jsou vstřícní k situaci a snaží se souhlas zákonného zástupce zabezpečit např. telefonicky.)
- OSPOD pak monitoruje situaci dítěte a komunikuje s osobami, které o něj pečují. Poskytne poradenství a může pomoci s vybavením potřebných služeb a zapojením jiných pomáhajících organizací.
- Když tento doprovod dítěte vše správně nahlásí, nemusí se obávat, že dítě bude odebráno a navíc získá finanční podporu na péči o dítě.

KONTAKT OSPOD

- Kontakt na OSPOD se vyhledává dle místa, kde se nezletilá osoba nachází.

Pokud je po úředních hodinách je potřeba volat policii – pracovníci OSPOD mají pohotovostní telefony, policie je na požádání kontaktuje. Na tom, že policie má OSPOD kontaktovat je třeba trvat a v případě, že natrefíte na policistu, který tvrdí něco jiného, je třeba trpělivě vyžadovat, aby tak učinil.

Kontakty pracovišť OSPOD Praha:

https://www.praha.eu/public/24/7d/55/3016630_1019703_Kontakty_OSPOD_UMC_P1_22.pdf

Nezletilým cizincem bez doprovodu (Unaccompanied Minors, zkratka UAMs) se rozumí cizinec mladší 18 let odloučený od svých rodičů nebo jiných osob odpovědných za jeho výchovu. (definice ve smyslu zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, dále jen zákon o SPOD).

Nezletilí cizinci bez doprovodu patří do skupiny dětí, které jsou vysoce ohrožené a zranitelné ze strany převaděčů, obchodníků s lidmi, kteří vyhledávají děti pro sexuální průmysl nebo nucenou práci, nebo se mohou stát oběťmi válek nebo občanských konfliktů. V této souvislosti je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost osobám, které se pohybují kolem nezletilých cizinců bez doprovodu.

Při podezření na ohrožení nezletilého cizince bez doprovodu trestnou činností osob vydávajících se za příbuzné nebo při podezření na ohrožení ze strany zákonných zástupců zneužívajících rodičovskou zodpovědnost je nutné splnit oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení a zabezpečit izolaci nezletilých cizinců bez doprovodu od těchto osob prostřednictvím předběžného opatření.

Osobou odpovědnou za výchovu se rozumí osoba/osoby, které/kterým bylo dítě svěřeno do výchovy rozhodnutím příslušného orgánu nebo která/která za něj odpovídá/odpovídají podle právního řádu státu původu dítěte.

Nezletilý cizinec bez doprovodu, MPSV, 2009

https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Nezletily_cizinec.pdf/e1cf664b-6088-7284-19bc-93db88621b7c

Metodické doporučení MPSV č.1_2016 k postupu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností https://www.mpsv.cz/dokumenty/20142/225508/Nezletily_cizinec.pdf/e1cf664b-6088-7284-19bc-93db88621b7c
Metodické doporučení MPSV č.1_2016 k postupu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností https://www.mpsv.cz/dokumenty/20142/225508/Nezletily_cizinec.pdf/e1cf664b-6088-7284-19bc-93db88621b7c